

kation uden billede« anvendes, når afhøringen foregår via en telefonforbindelse. Retsplejerådet har valgt de mere abstrakte udtryk »fjernkommunikation med billede« og »fjernkommunikation uden billede« for at understrege, at det er uden betydning, hvilken teknisk fremgangsmåde der anvendes.

I telelovgivningen anvendes ikke udtrykket »fjernkommunikation«, men derimod udtrykket »telekommunikation«. Udtrykket »telekommunikation« er ikke særskilt defineret i telelovgivningen, men efter almindelig dansk sprogbrug forstås ved begrebet det at sende eller modtage meddelelser ved hjælp af telefon, telegraf, radio eller fjernsyn. Også dette udtryk kan betegnes som teknologisk neutralt, idet selve den tekniske fremgangsmåde er uden betydning.

Ved gennemførelsen af artikel 10 og artikel 11 i EU-retshjælpskonventionen bør der efter Justitsministeriets opfattelse anvendes teknologisk neutrale udtryk. Samtidig finder Justitsministeriet, at udtrykket »telekommunikation«, der allerede anvendes i telelovgivningen i dag, bør foretrækkes frem for det af Retsplejerådet anvendte udtryk »fjernkommunikation«.

På den baggrund anvender lovforslaget udtrykket »telekommunikation med billede« frem for »afhøring ved hjælp af videokonference« og udtrykket »telekommunikation uden billede« frem for »afhøring ved hjælp af telefonkonference«.

Som nævnt følger det af artikel 10, stk. 9, at medlemsstaterne kan vælge også at anvende artikel 10 ved afhøring af en tiltalt ved hjælp af videokonference, såfremt den pågældende samtykker heri. Det står de enkelte medlemsstater fuldstændig frit, om de vil imødekomme anmodninger om sådanne afhøringer. En medlemsstat kan afgive en generel erklæring om, at den ikke imødekommer sådanne anmodninger, og kan senere trække en sådan erklæring tilbage. I forbindelse med Danmarks ratifikation af konventionen vil der i medfør af artikel 27, stk. 2, sammenholdt med artikel 10, stk. 9, blive afgivet en erklæring om, at Danmark ikke imødekommer anmodninger om afhøring af en tiltalt ved hjælp af videokonference. Baggrunden herfor er, at spørgsmålet om afhøring af en tiltalt ved hjælp af videokonference rejser nogle principielle og retssikkerhedsmæssige spørgsmål. Disse spørgsmål indgår i Retsplejerådets overvejelser, jf. betænkning 1401/2000, kapitel 12, pkt. 4.4, side 352 ff. Retsplejerådet foreslår således, at det i straffesager her i landet kun i begrænset omfang skal være muligt at afhøre en tiltalt via videokonference, selv om den pågældende samtykker heri.

Afhøring ved hjælp af telefonkonference i medfør af artikel 11 kan ikke anvendes på tiltalte. Artikel 11 adskiller sig endvidere væsentligt fra afhøring ved hjælp af videokonference i medfør af artikel 10 derved, at afhøring ved hjælp af telefonkonference altid er betinget af, at vidnet eller den sagkyndige indvilliger i, at afhøringen foregår på denne måde. Det bør derfor udtrykkeligt fremgå af retsplejeloven, at afhøring ved hjælp af telefonkonference er betinget af vidnets eller den sagkyndiges samtykke. Et sådant samtykke vil skulle foreligge på det tidspunkt, hvor afhøringen påbegyndes, og et samtykke vil kunne tilbagekaldes under afhøringen. Det beror således i det hele på frivillighed, om vidnet eller den sagkyndige ønsker at medvirke til en afhøring ved hjælp af telefonkonference. Det vil dog ofte være i vidnets eller den sagkyndiges egen interesse frivilligt at medvirke til en sådan form for afhøring. Hvis vidnet eller den sagkyndige ikke ønsker at medvirke, vil den begærende medlemsstat kunne anmode om en sædvanlig afhøring for en dansk domstol, jf. retsplejelovens § 190, eller om en afhøring ved hjælp af videokonference, jf. retsplejelovens § 190 som foreslået affattet ved dette lovforslag. I sådanne tilfælde vil vidnet have pligt til at medvirke efter de almindelige regler om vidnepligt. Det forhold, at afhøringen er betinget af vidnets eller den sagkyndiges samtykke, indebærer endvidere, at retsplejelovens bestemmelser om tvangsmidler over for vidner, jf. retsplejelovens § 178, ikke vil skulle finde anvendelse. Derimod bør et vidne eller en sagkyndig, der indvilliger i en afhøring ved hjælp af telefonkonference, kunne straffes for falsk forklaring (se nedenfor).

Efter Justitsministeriets opfattelse bør afhøringer ved hjælp af videokonference eller telefonkonference af vidner eller sagkyndige, der befinder sig her i landet, foregå ved domstolene. Det bør derfor være retten, der indkalder den person, der skal afhøres, til at give møde i overensstemmelse med formkravene i dansk ret, jf. konventionens artikel 10, stk. 4 for så vidt angår videokonference. Med hensyn til indkaldelse til afhøring ved hjælp af telefonkonference vil det skulle fremgå af indkaldelsen, at vidnet eller den sagkyndige ikke har pligt til at medvirke ved afhøringen.

Efter artikel 10, stk. 2, og artikel 11, stk. 3, har den anmodede medlemsstat pligt til at tillade afhøring ved hjælp af videokonference eller telefonkonference, forudsat at anvendelse af videokonference eller telefonkonference ikke strider mod dens grundlæggende retsprincipper. Formuleringen »grundlæggende retsprincipper« er ikke nærmere defineret i konventionen, og en tilsvarende formulering er ikke anvendt i retsplejeloven. Ved vidneafhøring efter begæring af